

V Bruseli 8. januára 2021
(OR. en)

14356/20

ECOFIN 1208
UEM 413
SOC 830
EMPL 580
COMPET 666
ENV 839
EDUC 459
RECH 546
ENER 517
JAI 1140
FSTR 199
REGIO 293
GENDER 154
ANTIDISCRIM 131

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	ST 13060/20
Č. dok. Kom.:	COM(2020) 746 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY o hospodárskej politike eurozóny

Delegáciám v prílohe zasielame návrh odporúčania na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktorého znenie sa schválilo v rámci Euroskupiny 16. decembra 2020. V nadväznosti na januárové zasadnutie Rady ECOFIN sa znenie schváli na najbližšom zasadnutí Rady s osobnou účasťou alebo písomným postupom.

Toto znenie by sa malo formálne prijať po tom, ako ho v marci 2021 schváli Európska rada.

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

o hospodárskej politike eurozóny

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 136 v spojení s článkom 121 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

keďže:

- (1) V dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 zaznamenalo hospodárstvo eurozóny v prvom polroku 2020 náhlu a hlbokú recesiu. Napriek výraznému oživeniu v treťom štvrtroku 2020, ktoré sprevádzalo zrušenie opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, sa opätovným nárastom šírenia tohto ochorenia vo štvrtom štvrtroku a novými opatreniami na jeho zamedzenie sa ešte viac zvýšila neistota, pričom sa ukázalo, že v prípade pretrvávajúcej krízy v oblasti zdravia je eurozóna i naďalej zraniteľná. Kríza spôsobená pandemiou COVID-19 vyvolala rad veľkých otrasov na strane dopytu a ponuky, ktoré sa podľa hospodárskej prognózy útvarov Komisie z jesene 2020 premietnu do 7,8 % poklesu HDP v roku 2020. Náležite sa predpokladá, že oživenie v roku 2021 bude pomalšie, než sa pôvodne očakávalo, a veľká produkčná medzera predstavujúca približne -7,0 % potenciálneho HDP eurozóny v roku 2020 sa podľa prognóz neuzavrie ani do konca roku 2021. Pokiaľ ide o hospodársky výhľad, pretrváva značná neistota v súvislosti s vývojom pandémie a zmenami správania hospodárskych subjektov. Rýchle opatrenia na vnútroštátnej a únijnej úrovni, a to aj prostredníctvom dohody dosiahnutej v Európskej rade o balíku Next Generation EU, rozhodne prispeli k vyváženiu niektorých negatívnych dôsledkov tohto otrasu a k stabilizácii trhov. Súkromná spotreba aj investície utŕžili ťažký úder, čo negatívne ovplyvnilo ceny a mzdy. Aj výhľad na trhu práce sa obrátil k horšiemu, čím sa prerušilo sedem rokov zlepšovania. Nárast nezamestnanosti sa doteraz zmierňoval úspešným vykonávaním ambiciózných politických opatrení vo všetkých členských štátoch, napríklad režimov skráteného pracovného času a iných podporných politík s cieľom zabrániť hromadnému prepúšťaniu a veľkým stratám príjmov, a súvisiacim znížením celkového počtu odpracovaných hodín, ako aj poklesom miery ekonomickej aktivity obyvateľstva.

- (2) Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 prehĺbuje hospodárske rozdiely medzi členskými štátmi eurozóny. Tieto rozdiely sú dané viacerými faktormi, ako sú napríklad: intenzita a trvanie otrasu spôsobeného ochorením COVID-19, relatívna veľkosť a hospodársky význam odvetví, v ktorých dochádza k častým kontaktom (napr. cestovný ruch a gastronómia), a rozdielmi v dostupnom fiškálnom priestore. Tieto aspekty majú vplyv na dôveru, investície a vyhliadky rastu, ako aj na regionálne rozdiely, ktoré existovali už pred krízou, ale môžu sa ešte zhoršiť. Z dlhodobého hľadiska hrozí, že súčasná kríza COVID-19 bude mať trvalé negatívne následky na potenciálny rast a príjmové rozdiely v dôsledku nižšieho ľudského a fyzického kapitálu (hmotného aj nehmotného). To by sa mohlo premietnuť do ešte nižšieho rastu produktivity práce a príjmov, ako aj do výraznejšej nerovnosti.
- (3) Rýchla a rázna reakcia Únie – aj pomocou nástroja Next Generation EU, ktorý zahŕňa Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (RRF), posilnila dôveru trhu a ukázala solidaritu i jednotu členských štátov v cieľoch, ktoré sa pretavilo do koordinovaného úsilia o obnovenie hospodárskeho rastu a posilnenie hospodárskej a sociálnej odolnosti. Vo veľmi krátkom časovom horizonte sa schválilo niekoľko nových nástrojov pre Úniu a eurozónu. Tieto nástroje už vytvárajú záchrannú sieť pre pracovníkov (prostredníctvom európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii – SURE)³, pre podniky (prostredníctvom schémy Európskej investičnej banky) a pre členské štáty s cieľom podporiť financovanie priamych a nepriamych nákladov spätých so zdravotnou starostlivosťou, liečením a prevenciou v dôsledku krízy spôsobenej ochorením COVID-19, a to prostredníctvom nástroja podpory vzhľadom na krízu spôsobenú pandémiou v rámci Európskeho mechanizmu pre stabilitu⁴. Politická reakcia Únie zahŕňala aj aktiváciu všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu a dočasný rámec na využívanie flexibility pravidiel EÚ o štátnej pomoci⁵. Fondy politiky súdržnosti boli prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus (CRII a CRII+)⁶ presmerované tam, kde boli najviac potrebné.

³ Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1 – 7.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf>

⁵ Ú. v. EÚ C 91I, 20.3.2020, s. 1 – 9, Ú. v. EÚ C 112I, 4.4.2020, s. 1 – 9, Ú. v. EÚ C 164, 13.5.2020, s. 3 – 15, Ú. v. EÚ C 218, 2.7.2020, s. 3 – 8.

⁶ Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5 – 8.

- (4) Vykonávanie dobre navrhnutých politík v kontexte iniciatívy Next Generation EU a jej hlavného nástroja RRF poskytne členským štátom nový impulz na zavádzanie reforiem podporujúcich rast a zvýši úroveň a kvalitu investícií tak, aby naplňali ciele odolnosti a zelenej a digitálnej transformácie. Tieto politiky by mali pomôcť budovať ľudský kapitál a podporovať pracovníkov pri úspešnej zmene pracovného miesta, ktorá bude spolu s fondmi politiky súdržnosti nevyhnutná na zabezpečenie kohézie, posilňovať zamestnanosť a produktivitu a zlepšovať hospodársku a sociálnu odolnosť. Kľúčové sú ciele EÚ v oblasti rastu a vnútroštátne štrukturálne výzvy, ktoré boli identifikované napríklad v odporúčaní pre jednotlivé krajiny na roky 2019 a 2020. Na tieto ciele sa zameriava aj ročná stratégia udržateľného rastu na rok 2021 ⁽⁷⁾, v ktorej sa uvádza sedem najvýznamnejších iniciatív: 1. Našartujeme, 2. Renovujeme, 3. Dobíjajme a dotankujeme, 4. Pripojme sa, 5. Modernizujeme, 6. Rozširujeme sa, 7. Rekvalifikujeme a zlepšujeme zručnosti. Tieto hlavné oblasti predstavujú zároveň aj spoločné výzvy, ktoré si vyžadujú koordinované investície a reformy. Členské štáty sa nabádajú, aby nasmerovali investície, vykonávali reformy a hlbšie integrovali svoje hodnotové reťazce do týchto hlavných oblastí. V navrhovanom nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa okrem iného stanovuje, že členské štáty eurozóny musia svoje plány podpory obnovy a odolnosti vypracovať tak, aby boli v súlade s výzvami a prioritami určenými v odporúčaní Rady o hospodárskej politike eurozóny. Pri posudzovaní plánov na podporu obnovy a odolnosti by sa malo prihliadať na tento súlad.
- (5) V záujme zmiernenia vplyvu pandémie COVID-19 potrebuje eurozóna podporný, koordinovaný, komplexný a konzistentný súbor hospodárskych politík, a to v plnom súlade so zárukami zmluvy týkajúcimi sa príslušných inštitúcií. Cieľom je obmedziť akýkoľvek negatívny dlhodobý vplyv na trh práce, znížiť výrazné hospodárske a sociálne rozdiely, riešiť nerovnováhy a iné makroekonomicky významné riziká a v širšom zmysle zabrániť negatívnym dôsledkom na potenciálny rast a cenovú stabilitu a zaistiť udržateľnosť verejných financií v strednodobom horizonte. Vzájomná konzistentnosť troch základných dimenzií súboru politík eurozóny: menovej, fiškálnej a štrukturálnej, je spolu s finančnou stabilitou zásadná pre zabezpečenie podporného nastavenia celkovej politiky pre eurozónu.

⁷ COM(2020) 575 final.

- (6) Včasné intervencie Európskej centrálnej banky (ECB) v oblasti menovej politiky majú za cieľ zachovať neporušenosť transmisných kanálov menovej politiky a ochrániť strednodobú cenovú stabilitu. ECB oznámila významné nákupy aktív verejného a súkromného sektora v rámci svojho núdzového pandemického programu nákupu aktív (PEPP, 1,850 miliardy EUR aspoň do konca marca 2022)⁸ a v rámci programu nákupu aktív (APP, čisté nákupy vo výške 20 miliárd EUR mesačne spolu s dodatočným krytím vo výške 120 miliárd EUR do konca roka 2020)⁹. ECB okrem toho ponúka za veľmi priaznivých podmienok ciele dlhodobejšie refinančné operácie, ktorými sa podporujú bankové úvery podnikom a domácnostiam.
- (7) Predpokladá sa, že zámery fiškálnej politiky budú – odhliadnuc od núdzových opatrení – v roku 2020 vysoko expanzívne a podporný charakter budú mať aj v roku 2021 na úrovni eurozóny i na vnútroštátnej úrovni, a to aj vďaka niektorým opatreniam s cieľom obnovy, ktoré sa už ohlásili. Koordinácia vnútroštátnych fiškálnych politík pri plnom rešpektovaní Paktu stability a rastu je zásadná pre účinnú reakciu na otras spôsobený pandemiou COVID-19, pre udržateľnú obnovu i pre riadne fungovanie hospodárskej a menovej únie (HMÚ). Komisia 20. marca 2020 konštatovala, že hospodárstvo EÚ prechádza prudkým hospodárskym poklesom a že boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Tento záver schválili ministri financií členských štátov¹⁰. Členské štáty zaviedli rozsiahle rozpočtové opatrenia s cieľom obmedziť pandémiu a poskytnúť podporu jednotlivcom a podnikom, ktorých sa pandémia osobitne dotkla, a začali proces mimoriadnej podpory likvidity, najmä prostredníctvom záruk poskytnutých spoločnostiam a bankám na zabezpečenie úverovania. Ďalšia koordinovaná fiškálna podpora sa bude poskytovať na úrovni EÚ, najmä prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF), a všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021. Komisia na jar 2021 po zohľadnení aktualizovaných makroekonomických prognóz prehodnotí situáciu a zhodnotí uplatňovanie všeobecnej únikovej doložky.

⁸ Ú. v. EÚ L 91, 25.3.2020, s. 1 – 4.

⁹ Ú. v. EÚ L 157, 15.6.2016, s. 28 – 32.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

- (8) Hospodársky prepád v dôsledku pandémie COVID-19 má veľký negatívny vplyv na verejné financie. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením núdzových opatrení – pokiaľ to umožnia zdravotné a hospodárske podmienky –, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Malo by sa to uskutočniť tak, aby sa zmiernil sociálny vplyv krízy a jej vplyv na trh práce a prispelo sa k sociálnej udržateľnosti. Mimoriadne dôležité sa javia reformy zamerané na zlepšenie štruktúry národných rozpočtov a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v dlhodobom horizonte, a to aj so zreteľom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Zlepšenie štruktúry národných rozpočtov, najmä prostredníctvom preskúmania výdavkov a účinných rámcov verejného obstarávania, môže vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor. Postupy zeleného rozpočtovania môžu pomôcť aj pri riešení výziev súvisiacich s prispôbením sa zmene klímy a jej zmiernením a ochrany životného prostredia. Primerané, efektívne a inkluzívne systémy zdravotnej a sociálnej ochrany ponúkajú veľmi potrebnú ochranu osobám, ktoré ju potrebujú, zohrávajú kľúčovú úlohu ako automatické stabilizátory a mali by uchovať fiškálnu udržateľnosť. Podobne platí, že reformy, ktoré prostredníctvom vhodnej implementácie a postupnosti posilňujú fungovanie trhu práce, kapitálu, výrobkov a služieb, zvyšujú potenciálny produkt a zároveň zabraňujú negatívne krátkodobému vplyvu na agregovaný dopyt.
- (9) Kríza spôsobená pandemiou COVID-19 zdôrazňuje význam reforiem pre efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Keďže daňovo-odvodové zaťaženie práce vo väčšine členských štátov eurozóny zostáva vysoké, medzi tieto reformy patrí presun daňového zaťaženia na základy dane, ktoré sú menej škodlivé pre ponuku pracovnej sily i dopyt po nej, produktivitu, investície a rast, pričom sa zohľadňuje aj súvisiaci distribučný vplyv. Intenzívnejšie využívanie environmentálneho zdaňovania, respektíve iných foriem stanovovania cien pre externality môže prispieť k udržateľnému rastu motivovaním k „ekologickejšiemu“ správaniu. Opatrenia cielené na agresívne daňové plánovanie a vyhýbanie sa daňovým povinnostiam, či už na medzinárodnej úrovni alebo v Únii, môžu zlepšiť efektívnosť a spravodlivosť daňových systémov. Globalizácia si okrem toho vyžiadala úpravu daňového rámca tak, aby vyhovoval modernému a čoraz viac digitalizovanému hospodárstvu, a to tak na celosvetovej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. V rámci OECD sa pracuje na dosiahnutí riešenia založeného na globálnom konsenze pre daňové výzvy vyplývajúce z digitalizácie hospodárstva.

- (10) Vzhľadom na vysokú mieru neistoty spôsobenú otrasom z pandémie COVID-19 a jej škodlivého vplyvu na investície je osobitne dôležité prednostne uskutočniť reformy, ktoré by odstránili investičné prekážky a obmedzenia na strane ponuky. Nevyhnutné sú opatrenia urýchľujúce čerpanie finančných prostriedkov EÚ a účinné a efektívne využívanie zdrojov, a to najmä v členských štátoch, ktoré v týchto oblastiach zaostávajú a kde sa z fondov EÚ financuje významný podiel investícií. Reformy, ktoré znižujú administratívnu záťaž pre firmy (napr. digitalizácia verejnej správy vrátane elektronickej identifikácie, reformy súdnictva) a zabraňujú zneužívaniu finančných prostriedkov (napr. boj proti korupcii, podvodom, boj proti praniu špinavých peňazí¹¹), môžu zlepšiť podnikateľské prostredie a pomôcť podporiť súkromné investície, vytváranie pracovných miest či zakladanie firiem.

¹¹ Oznámenie Komisie C(2020) 2800 final z 20. mája o akčnom pláne v oblasti komplexnej politiky Únie na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

(11) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 priniesla mnohým firmám značné straty príjmov a ohrozuje platobnú schopnosť podnikov v celej eurozóne. Účinné rámce upravujúce platobnú neschopnosť zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore životaschopných firiem, ktoré čelia dočasným problémom, a pri zabezpečovaní riadneho zániku neživotaschopných firiem. Skvalitnenie rámcov pre platobnú neschopnosť môže zároveň prispieť k zvládnutiu pravdepodobného nárastu nesplácaných úverov a zachovaniu úverovania hospodárstva, keďže umožní očistiť bankové súvahy a z dlhodobého hľadiska podporí cezhraničné investície. V tejto súvislosti bola prijatá smernica o reštrukturalizácii a druhej šanci (2019/1023)¹², ktorou sa do vnútroštátnych právnych predpisov všetkých členských štátov týkajúcich sa platobnej schopnosti zavádzajú minimálne normy s cieľom zabezpečiť, aby dlžníci vo finančných ťažkostiach mali k dispozícii rámce preventívnej reštrukturalizácie, aby sa stanovili postupy vedúce k oddĺženiu nadmerne zadlžených podnikateľov a aby sa zvýšila účinnosť všetkých druhov insolvenčných konaní. Je dôležité pokročiť v transpozícii a vykonávaní tejto smernice. Európska komisia zároveň v akčnom pláne pre úniu kapitálových trhov zo septembra 2020¹³ avizovala, že pracuje na minimálnej harmonizácii, respektíve vyššej konvergencii v cieľových oblastiach základnej nebankovej platobnej neschopnosti. Okrem toho majú členské štáty priestor na ďalšie posúdenie efektívnosti a účinnosti svojich rámcov pre platobnú neschopnosť v súlade s najlepšimi medzinárodnými postupmi a na riešenie zostávajúcich nedostatkov¹⁴.

¹² Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 18 – 55.

¹³ COM(2020) 590 final.

¹⁴ Euroskupina určila niekoľko zásad vrátane včasného zistenia vysokého zadlženia a dostupnosti postupov včasnej reštrukturalizácie. Pozri <https://www.consilium.europa.eu/sk/meetings/eurogroup/2016/04/22/>.

- (12) Ďalšie prehĺbovanie jednotného trhu s tovarom a službami a prispôsobovanie eurozóny na digitálnu éru môže byť hlavnou hnacou silou rastu, konvergencie a odolnosti. Spoločná mena a jednotný trh pôsobia kombinovanou silou na vytváranie lepších podmienok pre hospodársku stabilizáciu a dlhodobý rast. Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 posilnila využívanie digitálnych nástrojov, zdôraznila význam digitálneho jednotného trhu a urýchlila používanie digitálnych a bezhotovostných platobných metód. Jednotný trh je však stále neúplný, a to najmä v oblasti služieb a konkrétnejšie v oblasti maloobchodu a profesionálnych služieb. Jednotný trh má potenciál obmedziť cenovú nepružnosť, čo sa pozitívne prejaví na transmisii menovej politiky aj odolnosti hospodárstva. Jednotný trh prispieva aj k mobilite výrobných faktorov, ktorá umožňuje odvetviam, regiónom a členským štátom minimalizovať hospodárske náklady (napr. nezamestnanosť) v reakcii na otrasy. Pre ďalšiu integráciu jednotného trhu s tovarom a službami bude potrebné odstrániť všetky zbytočné obmedzenia, posilniť mechanizmy trhového dohľadu a prijať opatrenia na zaručenie administratívnej kapacity na dosiahnutie týchto cieľov.
- (13) Nevyhnutné sú reformy a investície, ktoré zlepšia integráciu do trhu práce a zmeny postavenia na trhu práce, s osobitným dôrazom na digitálne a ekologické pracovné miesta, aby sa zvýšila hospodárska a sociálna odolnosť a podporila sa obnova. Bezprostredné krízové opatrenia na vnútroštátnej úrovni a na úrovni Únie obmedzili negatívny hospodársky a sociálny vplyv na pracovníkov. Zároveň sa ukázala čoraz naliehavejšia potreba mnohých dlho odkladaných reforiem, ako sú napríklad: účinné aktívne politiky trhu práce vrátane individualizovanej podpory, zlepšenie kvality a inkluzívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom posilniť výsledky vzdelávania od útleho veku, dôrazné opatrenia zamerané na rekvalifikáciu a zvyšovanie kvalifikácie a investície do vzdelávania a odbornej prípravy dospelých a do online vzdelávacích platforiem, riešenie nedostatkových zručností, zlepšenie vyhliadok na zamestnanie pre najzraniteľnejšie skupiny pracujúceho obyvateľstva vrátane mladých a dlhodobo nezamestnaných, ako aj odstránenie rodových rozdielov. Podpora vytvárania kvalitných pracovných miest a zlepšovanie pracovných podmienok, najmä zabezpečením primeraných minimálnych miezd a riešením segmentácie trhu práce a prekážok v mobilite pracovnej sily, sú kľúčom k podpore udržateľnej a inkluzívnej obnovy. Dialóg medzi sociálnymi partnermi a kolektívne vyjednávanie zohrávajú dôležitú úlohu v úspešnom navrhovaní a vykonávaní politík.

(14) Pre hospodársku a sociálnu odolnosť je dôležitý prístup k primeraným, inkluzívnym a udržateľným systémom zdravotnej a sociálnej ochrany, ktoré počas krízy fungujú ako automatické stabilizátory. Prispievajú k zachovaniu sociálnej súdržnosti, dôstojnej životnej úrovne a dobrého zdravotného stavu obyvateľstva, čo je základom hospodárstva s produktívnou pracovnou silou, a to počas celého hospodárskeho cyklu, a pomáhajú pri odstraňovaní chudoby a sociálneho vylúčenia. Investície na podporu reforiem zdravotníctva a na podporu odolných systémov zdravotnej starostlivosti musia zostať prioritou členských štátov. Kľúčom, podľa ktorého by sa mali riadiť politiky, je vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv¹⁵. V kontexte krízy je ešte dôležitejšie zabezpečiť primeranú sociálnu ochranu pre všetkých, a to z hľadiska kvalitnej zdravotnej a dlhodobej starostlivosti, ako aj z hľadiska náhrady príjmu pre všetkých pracovníkov vrátane pracovníkov s atypickými zmluvami a samostatne zárobkovo činných osôb. Mnohé členské štáty prijali dočasné opatrenia na podporu príjmu a sociálnu pomoc pre zraniteľné skupiny s veľmi nízkymi príjmami a pre pracovníkov, ktorí nemajú nárok na dávky v nezamestnanosti. Prijali sa opatrenia týkajúce sa dávok, podmienok oprávnenosti a ďalších vecných plnení. Primeranosť a pokrytie v systémoch sociálnej ochrany sa musia posilniť tak, aby sa zabezpečila dlhodobá udržateľnosť verejných financií a medzigeneračná spravodlivosť.

¹⁵ Medziinštitucionálne vyhlásenie európskeho piliera sociálnych práv (Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10 – 15).

(15) V posledných rokoch sa dosiahol významný pokrok, ale hospodársky výpadok v dôsledku pandémie opäť vyvolal tlak na finančný sektor. Banky eurozóny vstúpili do súčasnej krízy s väčšou schopnosťou absorbovať straty v porovnaní s obdobím pred vypuknutím globálnej finančnej krízy. Spolu s opatreniami menovej a fiškálnej politiky sa tým zabránilo sprísneniu podmienok pre trhové financovanie, a to aj po odznení počiatočnej fázy krízy, takže súkromný sektor môže aj naďalej čerpať úvery. Kríza pravdepodobne vyvinie ďalší tlak na už aj tak nízke úrovne ziskovosti bánk a podiely nesplácaných úverov. Rozvoj sekundárnych trhov s nesplácanými úvermi, v príslušných prípadoch účinné využitie vnútroštátnych správcofských spoločností (AMC) a reforma rámcov pre platobnú neschopnosť sú mimoriadne dôležité na dosiahnutie pokroku v tejto oblasti spolu s riešením štrukturálnych problémov nízkej ziskovosti. Nepriaznivý vývoj v týchto oblastiach by mohol brzdiť poskytovanie úverov, ktoré sú nevyhnutné pre obnovu. Promptné a rozsiahle politické intervencie prispievajú k dôvere a pomáhajú zachovať makrofinančnú stabilitu. Systémy štátnych záruk za úvery síce pomáhajú udržať poskytovanie úverov v hospodárstve, chránia podniky a zmierňujú nepriaznivé mechanizmy spätnej väzby pre bankový sektor, ale zároveň vytvárajú podmienené záväzky pre rozpočty členských štátov. Predlžovanie moratórií a vyhlásenie platobnej neschopnosti a odkladanie splatnosti nesplácaných úverov nesie so sebou náročné hľadanie rovnováhy medzi zabezpečením trvalej podpory životaschopným firmám a rizikom nesprávnej alokácie finančných prostriedkov, zároveň zvýšilo straty v dôsledku prípadného konkurzu a znížilo zreteľnosť, pokiaľ ide o podkladovú úverovú kvalitu.

- (16) Dobudovanie štruktúry HMÚ má aj naďalej zásadný význam. Vyplnenie zostávajúcich medzier by mohlo zvýšiť stabilitu a odolnosť eurozóny ešte viac a následne posilniť medzinárodnú úlohu eura, ktoré zostalo v posledných rokoch celkovo stabilné. V rámci ďalších krokov by sa mali zohľadniť poznatky získané z európskej komplexnej reakcie hospodárskej politiky na pandémie COVID-19. Nástroj Next Generation EU má okrem krátkodobého stabilizačného účinku a úlohy pri podpore obnovy potenciál na to, aby stimulovaním investícií podporujúcich rast a realizácie štrukturálnych reforiem, ako aj zvyšovaním odolnosti eurozóny voči budúcim otrasom ovplyvňoval HMÚ aj z dlhodobého hľadiska. Masívnym vydávaním dlhopisov denominovaných v eurách vrátane zelených a sociálnoinvestičných dlhopisov sa zvýši hĺbka a likvidita na trhu kvalitných dlhových cenných papierov denominovaných v eurách a týmto spôsobom sa môže prispieť k posilneniu eura ako medzinárodnej rezervnej meny. V HMÚ však stále chýbajú dôležité prvky, ako je napríklad dobudovaná banková únia a prehĺbená únia kapitálových trhov. Posilnenie bankovej únie je aj naďalej kľúčové. To si vyžaduje, aby sa bezodkladne, s rovnakou úrovňou ambícií a na základe konsenzu pokračovalo v práci na všetkých prvkoch vrátane tých, o ktorých sa rokovalo v pracovnej skupine na vysokej úrovni pre európsky systém ochrany vkladov (EDIS). Ďalší dôležitý krok smerom k dobudovaniu bankovej únie a posilneniu HMÚ predstavuje pokračovanie balíku reforiem EMS a, vzhľadom na pokrok dosiahnutý pri znižovaní rizika a ďalšie opatrenia uvedené vo vyhlásení Euroskupiny z 30. novembra 2020, nadobudnutie účinnosti spoločného zabezpečovacieho mechanizmu pre jednotný fond na riešenie krízových situácií v predstihu – do začiatku roka 2022. Ďalej sa bude pracovať na riešení, ako prekonať obmedzenia v súčasnom systéme poskytovania likvidity v prípade riešenia krízových situácií. Prehĺbenie únie kapitálových trhov je kľúčovou prioritou, o čom svedčí aj nový akčný plán zo septembra 2020. Silná a odolná HMÚ bude dôležitá aj pre posilnenie medzinárodnej úlohy eura a zabezpečenie hospodárskej a finančnej autonómie Únie, v súvislosti s čím Komisia predloží oznámenie, pričom sa bude plne rešpektovať vnútorný trh Únie a bude sa presadzovať otvoreným a transparentným spôsobom vo vzťahu k členským štátom, ktoré nepatria do eurozóny.

TÝMTO ODPORÚČA, aby členské štáty eurozóny v rokoch 2021 až 2022 prijali jednotlivo – aj prostredníctvom svojich plánov na podporu obnovy a odolnosti – a spoločne v rámci Euroskupiny opatrenia s cieľom:

1. Zabezpečiť nastavenie politiky, ktoré podporuje obnovu

Keďže núdzová situácia v oblasti zdravia pretrváva, fiškálne politiky by mali zostať expanzívne vo všetkých členských štátoch eurozóny aj počas roka 2021.

Politické opatrenia by mali byť prispôsobené okolnostiam jednotlivých krajín a mali by byť včasné, dočasné a cielené. Členské štáty by mali naďalej koordinovať svoje opatrenia s cieľom účinne riešiť pandémiu, posilniť hospodárstvo a podporovať udržateľnú obnovu.

Ak to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, postupne ukončiť núdzové opatrenia a zároveň bojovať proti vplyvu krízy na sociálnu oblasť a trh práce. Je dôležité vykonávať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby pri súbežnej podpore investícií.

Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia pokrytie, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej a sociálnej ochrany pre všetkých.

Členské štáty by mali venovať osobitnú pozornosť kvalite rozpočtových opatrení. Zlepšiť rámce verejného obstarávania a riadenie verejných financií, najmä investičných rámcov a využívanie nástrojov ekologického rozpočtovania. Využívať preskúmvanie výdavkov s cieľom lepšie zamerať verejné výdavky na potreby obnovy a odolnosti.

2. Ďalej zlepšovať konvergenciu, odolnosť a udržateľný a inkluzívny rast

Zmierňovať riziko ďalších divergencií a posilňovať hospodársku a sociálnu odolnosť v eurozóne pokračujúcim riešením štrukturálnych výziev a vykonávaním reforiem, ktoré posilňujú produktivitu a zamestnanosť, zabezpečujú hladkú realokáciu zdrojov a zlepšujú fungovanie trhov a verejnej správy, ako aj zvyšovaním úrovne verejných investícií a podnecovaním súkromného investovania na podporu spravodlivej a inkluzívnej obnovy v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou.

Hlbšie integrovať jednotný trh s tovarom a službami vrátane digitálnych, a to odstránením zbytočných obmedzení, posilnením trhového dohľadu a zaručením dostatočnej administratívnej kapacity.

Zabezpečovať účinné aktívne politiky trhu práce a podporu pre zmenu pracovného miesta, najmä smerom k zelenému a digitálnemu hospodárstvu. Presadzovať spravodlivé pracovné podmienky a riešiť segmentáciu trhu práce pri posilnení začlenenia. Zabezpečiť účinné zapojenie sociálnych partnerov do tvorby politík, posilňovať dialóg medzi sociálnymi partnermi a kolektívne vyjednávanie. Posilňovať inkluzívne systémy vzdelávania a odbornej prípravy a investície do zručností s dôrazom na nedostatkové zručnosti.

Pokračovať v rámci Rady v práci na riešení daňových výziev vyplývajúcich z digitalizácie hospodárstva založenom na globálnom konsenze, a to v inkluzívnom rámci OECD pre problematiku narušania základu dane a presun ziskov s očakávaním, že dohoda sa na tomto fóre dosiahne do polovice roku 2021. Zapojiť sa do príslušných prípravných prác v kontexte napredovania v riešení týchto daňových výziev digitálneho hospodárstva, a to aj v prípade, že sa do polovice roku 2021 medzinárodný konsenzus nedosiahne. Pokročiť v boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu, znižovať daňovo-odvodové zaťaženie a podporovať posun smerom k stanovovaniu cien uhlíka a environmentálnemu zdaňovaniu.

3. Posilňovať vnútroštátne inštitucionálne rámce

Uskutočňovať a uprednostňovať reformy, ktoré riešia prekážky brániace investíciám, a zabezpečiť efektívne a včasné využívanie finančných prostriedkov EÚ vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Posilňovať efektívnosť a digitalizáciu verejnej správy vrátane súdnictva a zdravotníckych systémov, ako aj verejných služieb zamestnanosti. Znižovať administratívne zaťaženie podnikov a zlepšovať podnikateľské prostredie. Pokračovať v zlepšovaní rámcov na boj proti podvodom, korupcii a na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Podporovať konkrétne opatrenia na zvýšenie efektívnosti, účinnosti a primeranosti rámcov pre platobnú neschopnosť, riešiť problémové expozície a zabezpečiť efektívnu alokáciu kapitálu.

4. Zabezpečiť makrofinančnú stabilitu

Zachovať úverové kanály pre ekonomiku a opatrenia na podporu životaschopných spoločností, pokiaľ to bude potrebné počas núdzovej situácie plynúcej z tejto bezprecedentnej krízy.

Udržiavať zdravé súvahy bankového sektora, a to aj pokračovaním v riešení nesplácaných úverov, okrem iného prostredníctvom rozvoja sekundárnych trhov pre nesplácané úvery.

5. Dobudovať HMÚ a posilniť medzinárodnú úlohu eura

Pokročiť pri prehľbovaní hospodárskej a menovej únie s cieľom zvýšiť odolnosť eurozóny dobudovaním bankovej únie, bezodkladne a s rovnakou úrovňou ambícií pokračovať v práci na všetkých prvkoch vrátane tých, o ktorých sa rokovalo v pracovnej skupine na vysokej úrovni pre EDIS, a prehĺbením únie kapitálových trhov, ako aj prostredníctvom podpory iniciatív, ktorými sa vykonávajú politiky v oblasti digitálneho financovania, retailového financovania a udržateľného financovania. Ďalej sa zamerať na riešenia na prekonanie obmedzení súčasného nastavenia poskytovania likvidity pri riešení krízových situácií a na posilnenie európskeho regulačného rámca a rámca dohľadu, aj zabezpečením konzistentného a účinného dohľadu nad dodržiavaním pravidiel v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a presadzovaním práva v tejto oblasti.

V rámci ďalších krokov prehľbovania hospodárskej a menovej únie by sa mali zohľadniť poznatky získané z komplexnej reakcie hospodárskej politiky Európy na pandémie COVID-19. Pokrok, ktorý plne rešpektuje vnútorný trh Únie a ktorý sa dosahuje otvoreným a transparentným spôsobom vo vzťahu k členským štátom mimo eurozóny, prispeje k posilneniu medzinárodnej úlohy eura a podporí presadzovanie hospodárskych záujmov Európy vo svete.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*